

Translations proofread by EDPB Members.
This language version has not yet been proofread.

Olivier Micol

Bryssel den 14 april 2020

Enhetschef vid Europeiska kommissionen
Generaldirektoratet för rättsliga frågor och konsumentfrågor
Skydd av personuppgifter
Belgien

Ref: OUT2020-0028

Olivier Micol,

Tack för att du har vänt dig till Europeiska dataskyddsstyrelsen för att be om råd avseende utkastet till vägledning om appar till stöd för kampen mot covid-19-pandemin. Styrelsen har varit mycket angelägen om att handlägga denna fråga skyndsamt. Den 19 mars offentliggjordes ett uttalande, och nästa vecka följer planer avseende ytterligare vägledning om spårning, forskning och distansarbete. Vissa nationella tillsynsmyndigheter utarbetar också nationella riktlinjer för att ge sina regeringar och telekomoperatörer råd om hur bestämmelserna om skydd av personuppgifter efterlevs på bästa sätt. Styrelsen välkomnar kommissionens initiativ för att utveckla en alleuropeisk och samordnad strategi. I det sammanhanget kan mobilappar bli ett av de förslag som ger individen inflytande över insatserna för att bekämpa pandemin. Styrelsen har vid upprepade tillfällen framhållit att genomförandet av dataskyddsprinciperna och respekten för de grundläggande rättigheterna och friheterna inte enbart är en rättslig skyldighet, utan också ett krav för att effektivisera eventuella databaserade initiativ i kampen mot spridningen av covid-19-viruset och för att informera om nedtrappningsstrategier.

Styrelsen är medveten om att det inte finns någon lösning som passar alla, och att de tillgängliga alternativen kräver hänsyn till många faktorer, bland annat effekter på individers hälsa. Det är därför som de planerade tekniska lösningarna måste granskas i detalj och från fall till fall. Dessutom anser styrelsen att det är riktigt att betona det centrala behovet av att samråda med dataskyddsmyndigheter för att säkerställa att personuppgifter behandlas på ett lagenligt sätt, med respekt för individens rättigheter, och i enlighet med lagstiftningen om uppgiftsskydd.

Utvecklingen av appar bör ske på ett ansvarsfullt sätt, med en konsekvensbedömning avseende dataskyddet för att dokumentera de använda mekanismerna med inbyggt integritetsskydd och

integritetsskydd som standard. Dessutom bör källkoden göras tillgänglig för allmänheten, så att forskare i så stor omfattning som möjligt kan granska den.

I detta skede, och på grundval av information från kommissionen, kan styrelsen enbart fokusera på det övergripande målet med de kommande apparna. På så sätt blir det möjligt att kontrollera deras överensstämmelse med principerna för uppgiftsskydd och de mekanismer som används för att människor ska kunna utöva sina rättigheter och friheter. Styrelsen förmodar att kommissionen därigenom kommer att inrikta sig på element för fördjupad reflektion i avsikt att vid behov anpassa de alternativ som finns i dokumentet eller att utforska nya tekniska alternativ. Under alla omständigheter kommer styrelsen att behandla denna fråga närmare i sina kommande riktlinjer.

I föreliggande svar vill styrelsen särskilt ta upp användningen av appar för kontaktspårnings- och varningsändamål. Detta måste nämligen ägnas ökad uppmärksamhet för att minimera störningar i privatlivet, samtidigt som databehandling möjliggörs med målet att bevara folkhälsan.

Det kan visa sig att kontaktspårningsappar är viktiga för genomförandet av vissa folkhälsopolitiska strategier. Detta kan då kräva att de, i en gemensam insats för att bekämpa viruset, används av största möjliga andel av befolkningen för att maximal effektivitet ska kunna uppnås. Appar som har olika funktioner, bristande kompatibilitet eller individers olika sätt att hantera apparna kan skapa negativa följder för andra användare. Därmed blir också folkhälsosyftet lidande. Styrelsen stöder helhjärtat kommissionens förslag om frivillig användning av dessa appar. Det är ett val som bör träffas av individen som ett uttryck för kollektivt ansvarstagande. Det bör betonas att den frivilliga användningen kräver individens förtroende, vilket ytterligare understryker vikten av dataskyddsprinciperna.

Styrelsen konstaterar att även om användningen av kontaktspårning sker på frivillig grund, innebär detta inte att myndigheternas personuppgiftsbehandling nödvändigtvis också är grundad på samtycke. När myndigheter tillhandahåller en tjänst på grundval av ett lagstadgat mandat, förefaller den mest relevanta rättsliga grunden för behandlingen vara att den är nödvändig för att utföra en uppgift av allmänt intresse. Nationell lagstiftning som främjar frivillig användning av appen utan några negativa konsekvenser för de personer som inte använder den skulle kunna forma den rättsliga grunden för användningen av apparna. Sådan lagstiftning bör därför inte vara avsedd att driva på obligatorisk användning, och det bör stå individen fritt att både installera och avinstallera appen. Lagarna skulle kunna åtföljas av riktade nationella informationsinsatser för att upplysa om de nya verktygen. Insatserna bör även inbegripa kampanjer och stöd till minderåriga, personer med funktionsnedsättning eller till lågutbildade för att undvika alltför gles användning eller otydlig insamlad kunskap om epidemiernas utveckling och eventuella hälsoklyftor. Bristfälliga data, på grund av att användaren inte har med sig telefonen eller att batteriet är urladdat, kan allvarligt undergräva den övergripande allmänna nyttan med apparna.

Kontaktspårningsappar kräver inte lokaliseringsspårning av enskilda användare. Syftet är inte att följa enskilda personers förflyttningar eller upprätthålla respekten för föreskrifter. Apparnas huvudfunktion är att upptäcka händelser (kontakter med smittade personer) som är osannolika och

som de flesta användare troligen inte kommer att råka ut för, särskilt inte i nedtrappningsfasen. Kontaktspåringsappar som samlar in uppgifter om en persons rörelser skulle strida mot principen om uppgiftsminimering. Dessutom skulle det innebära stora risker för säkerheten och integriteten.

Hälsovårdsmyndigheter och forskare är väl positionerade att – i enlighet med de strikta nödvändighetstester som föreskrivs i lag – avgöra varför en händelse delas samt var och när det sker, och de bör definiera några av apparnas funktionskrav. En annan omdebatterad fråga är den om lagringen av sådana uppgifter. Det finns för närvarande två huvudalternativ: lokal datalagring i enskilda enheter eller central lagring. Styrelsen anser att båda alternativen kan vara giltiga, med förbehåll för att lämpliga säkerhetsåtgärder vidtas, och att olika enheter också kan anses vara personuppgiftsansvariga, beroende på det egentliga syftet med appen (t.ex. kan den personuppgiftsansvarige och de behandlade uppgifterna vara olika beroende på om målet är att tillhandahålla information i appen eller kontakta personen telefonledes). I alla händelser vill styrelsen understryka att den decentraliserade lösningen är den som ligger närmast minimeringsprincipen.

Dessa appar ska inte fungera som sociala plattformar som leder till sociala larm eller olika former av stigmatisering. I stället bör de vara verktyg som medger att människor kan göra sin del. Enligt vägledningen om appar till stöd för kampen mot covid-19-pandemin är det enda målet att kunna "identifiera de personer som har varit i kontakt med en person som smittats av covid-19 och för att informera dem om vilka åtgärder som bör vidtas, såsom självkarantän, testning eller rådgivning om vad som bör göras om det finns symptom". De behandlade uppgifternas kvalitet är av största vikt i detta arbete. De åtgärder som behöver vidtas för att "identifiera de personer som har varit i kontakt med en person som smittats av covid-19" är varken enkla eller okomplicerade. Information till en person genom appen kan meddelas på ett sådant sätt att apparna enbart behandlar randomiserade pseudonymer. Dessutom bör det finnas en mekanism som säkerställer korrektheten i den information som matas in i appen när en person förklaras covid-19-positiv, eftersom detta kan utlösa meddelanden till andra personer om att de har exponerats. En sådan mekanism kan t.ex. bygga på en engångskod som kan skannas av varje person som har fått ett testresultat. Varje kontakt med individen får tas enbart av hälsomyndigheterna och efter utvärdering av tillförlitliga databelägg, med minsta möjliga interferens. Dessutom bör kommissionen förtydliga vad som avses med "tillgång till kontaktlistan för enhetens ägare" i vägledningen.

Algoritmerna i kontaktspåringsappar bör användas under sträng tillsyn av kvalificerade personer för att begränsa förekomsten av falska positiva och negativa testresultat. Uppgiften att erbjuda "rådgivning om vad som bör göras" får under inga omständigheter helautomatiseras. Det är tillrådligt att införa en återuppringningsmekanism så att användaren får ett telefonnummer eller en kontaktkanal för närmare upplysningar förmedlade av en människa. För att undvika stigmatisering bör inte heller några element som potentiellt möjliggör identifiering av någon annan registrerad person finnas med i denna "rådgivning". Inte heller bör användningen av appen, eller delar av den (t.ex. kontrollpaneler och inställningar) möjliggöra avanonymisering av andra personer, oavsett om de har smittats av covid-19 eller inte. Styrelsen rekommenderar starkt att inga direkt identifierande uppgifter lagras i användarutrustningen och att sådana uppgifter alltid raderas så snart som möjligt.

Tanken i rekommendationerna, att nödsystem som detta bör tas ur bruk när krisen är över, stöds helhjärtat av styrelsen, och den allmänna regeln bör vara att de insamlade uppgifterna raderas eller anonymiseras.

Slutligen bör styrelsen och dess ledamöter, som ansvarar för rådgivning och säkerställandet av en korrekt tillämpning av den allmänna dataskyddsförordningen och direktivet om integritet och elektronisk kommunikation, vara fullt delaktiga i hela processen med att utarbeta och genomföra dessa åtgärder. Styrelsen vill påminna om att den under de kommande dagarna planerar att offentliggöra riktlinjer om geolokalisering och andra spårningsverktyg inom ramen för covid-19-utbrottet

Under alla omständigheter kommer styrelsen också fortsättningsvis att kunna vägleda EU-institutionerna och alla aktörer som deltar i utvecklingen och användningen av dessa mobilappar för bekämpning av covid-19.

Med vänlig hälsning

Andrea Jelinek